

Ze všech těchto aktů jest tedy patrna nejen vůle obce, určité osoby do svazku obce přijímati, ale jest tu také výslovný projev této vůle, spočívající v tom, že osobám těm předepsán byl poplatek za toto přijetí a že nařízeno bylo osoby tyto, jako příslušníky obce vésti v evidenci.

Tvrdí-li proto nař. rozhodnutí, že usnesení zastupitelského sboru týká se pouze zaplacení taxy za usazení v obci, resp. za nabytí domovského práva ipso jure, nemá názor ten dostatečné opory ve spisech, resp. ve skutečnostech výše uvedených. Nelze usuzovati, že obec požadovala na někom zaplacení určitého poplatku za přijetí do domovského svazku, ač přijetí toho tu není. Vždyť právě poplatek ten jest předepsán a vybírán za určitý akt, totiž za přijetí do obce.

Okolnost, že otec st-lův podle obsahu spisů taxu nezaplatil, nepadá na váhu, poněvadž fakt ten dával by snad městu právo, vymáhati předepsaný poplatek exekucí, avšak nikde není stanoveno ani v uvedeném statutu nebo usnesení zastupitelského sboru města B. uvedeno, že by nezaplacení poplatku činilo usnesení obce o přijetí bezúčinným nebo neplatným.

Protože tedy úsudek žal. úřadu nemá dostatečné opory ve spisech, bylo nař. rozhodnutí zrušiti dle § 6 zák. o ss.

Č. 10.302.

Horní právo. — Řízení před nss-em: I. Řízení za účelem určení odškodného za pozemek potřebný k provozu hor se důsledkem předpisů § 103 ob. zák. hor. a § 3 lit. a) zák. o ss vymyká přezkoumání nss. — **II.** Kognice nss-u vůči zatímnímu stanovení odškodného je tu omezena na zkoumání, obsahuje-li vyvlastňovací nález toto povinné zatímní stanovení odškodného a není-li stanovení odškodného ztíženo vadami, které by jeho právní existenci činily pochybnou. — **III.** O obsahu »nezbytnosti« vyvlastňovaných pozemků pro podnik horní při vyvlastnění podle § 98 hod. zák. — věta jako při Boh. A 10.131/32. — **IV.** Není věcí vyvlastňovacího úřadu, jak má býti soukromoprávně kvalifikováno postoupení pozemků vyvlastněných báňským úřadem. — **V.** Je nezákonností nebo vadou, neobsahuje-li vyvlastňovací nález podle hor. zák. lhůtu k plnění?

(Nález ze dne 25. ledna 1933 č. 1232.)

Prejudikatura: ad III: Boh. A 5766/26, 10.131/32.

Věc: Josef a Hermína F. v H. (adv. Dr. Kar. Leipold z Bíliny) proti zemského úřadu v Praze (za zúč. Český uhelný průmyslový spolek v Praze adv. Dr. Karel Fischl-Prossliner z Bíliny) o vyvlastnění k horním účelům.

Výrok: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

Důvody: Výměrem z 31. října 1929, vydaným okresním úřadem v Duchcově v dohodě s revírním báňským úřadem v Mostě byla st-lům uložena povinnost postoupiti Českému uhelnému průmyslovému spolku, akc. spol. v T. za účelem dobývání uhlí v dole Lotte-Marie ve S. řadu svých pozemků ve S. resp. části jejich, jak jsou ve výměru tom podrobně

uvedeny, a to za odškodné blíže stanovené. K odvolání st-lů žal. úřad nař. rozhodnutím, vydaným v dohodě s báňským hejtmanstvím v Praze, napadený výměr pozměnil potud, že v enunciátu výměru toho výslovně zdůraznil, že st-lé jsou povinni požadované pozemky postoupiti jmenovanému spolku jen na dobu báňského provozu podle § 98 hor. zák. v užívání, v ostatním však výměr ten ponechal beze změny.

O stížnosti do rozhodnutí toho podané uvažoval nss takto:

Námítky stížnosti lze podle jejího předmětu seřaditi do dvou velkých skupin: První týká se zatímního stanovení způsobu a výše odškodného, jak je obsaženo v rozhodnutí první stolice, jež bylo v tomto bodě žal. úřadem s veškerými změnami ponecháno v platnosti. V tomto směru ob-
sahuje stížnost několik výtek vadnosti řízení. Druhá skupina napadá vy-
vlastňovací nález *stricto sensu*, t. j. výrok, jímž proti st-lům bylo uznáno na přenechání pozemků k účelům provozu hor zúčastněné strany.

Pokud jde o prvou z těchto skupin, musil nss nejprve zaujmouti stanovisko k otázce, zda a do jaké míry je přezkoumání onoho zatímního stanovení odškodného vůbec přípustno. Při tom řídil se právním názorem hájeným v judikatuře, zejména v nál. Budw. A 10.041 a 10.239/14, podle něhož řízení za účelem stanovení odškodného za pozemek potřebný k provozu hor se v důsledku předpisů § 103 hor. zák. a § 3 lit. a) zák. o ss vymyká přezkoumání nss-em. Právní názor zde vyslovený shledal pak nss případným ještě i z důvodu dalšího. Zatímní stanovení odškodného nemá totiž ani znaků rozhodnutí neb opatření ve smyslu § 2 zák. o ss, neboť ve svém meritálním obsahu není pro strany na řízení vyvlastňovacím zúčastněné právně závazným, naopak působí jen jako moment skutkový, jenž otvírá stranám cestu k řádnému soudu a umožňuje vyvlastniteli, aby složením odškodného u soudu mohl vyvlastněný pozemek dostat do své držby.

Kognice nss-u není sice ani vůči zatímnímu stanovení odškodného úplně vyloučena, je však omezena na pouhé zkoumání, obsahuje-li vy-
vlastňovací nález toto povinné zatímní stanovení odškodného a není-li toto stanovení odškodného ztíženo nějakými vadami, jež by jeho právní existenci činily pochybnou. Za takové nelze však uznati vady řízení, které stížnost uplatňuje. To platí zejména též o námitce, v níž poukazuje se na výskyt písku ve vyvlastněném pozemku, neboť i tato námitka je v podstatě namířena jen proti meritálnímu obsahu výroku o stanovení odškodného.

Tím dostává se vyřízení všem námitkám této skupiny, pokud nebyly zástupcem stížnosti při veřejném ústním líčení odvolány, a to v tom smyslu, že se odmítají jako nepřipustné.

Z námitek náležejících do skupiny druhé, budiž zde nejprve vzpo-
menuto těch, jež míří na jádro dnešního sporu. Je to především námitka míněná jako *peremptorní*, že zahájení vyvlastňovacího řízení nepřed-
cházela pokus o smírnou dohodu.

Ve vyvlastňovacích zákonech bývá na takovýto pokus častěji pama-
továno, leč stává se tak různým způsobem. Takovýto pokus nebývá vždy obligatorně předepisován. To platí právě také o obecném zákonu horním, jehož ustanovení § 101 lze zcela nenuceně vykládati tak, že pokus o dobrovolnou dohodu tvoří jen předpoklad vyvlastňovacího ří-
zení v tom smyslu, že řízení tomu má fakticky předcházeti, nikoli však

také, že by o něm musilo formálně před úřadem býti jednáno. Ze znění zákona se však nade vši pochybnost podává, že úřadu není uložena povinnost k uzavření takovéto dobrovolné dohody spolupůsobiti. Avšak i kdyby ustanovení § 101 hor. zák. mělo býti vylčeno tak, že mezi vyvlastňovatelem a vyvlastněným musí dojiti předem k takovémuto formálnímu jednání a že nezdar jeho musí býti úředně konstatován, nelze po této stránce žádati nic více, než aby vyvlastňovatel podal nabídku a aby nabídka ta vyvlastněným nebyla přijata. To však se v daném případě podle spisů skutečně také stalo.

Jedna z nejdůležitějších námitek stížnosti týká se nezbytnosti vyvlastňované pozemkové plochy pro vyvlastňující horní podnik. Námitka tato má stránku jednak meritální, jednak i formální.

Ve věci je na sporu pojem nezbytnosti, který je stížností pojímán ve smyslu absolutním, to jest tak, že vyvlastnění bylo by přípustno jen tehdy, kdyby bez požadovaného pozemku byl provoz hor vůbec nemožný. Nss může poukázati v té příčině na vlastní svůj náhl. Boh. A 10.131/32 i Boh. A 5766/26 a dovolati se nad to pro svoje stanovisko jednoho z nejpřednějších teoretiků vyvlastňovacího práva Maxe Layera, jenž ve svém díle »Prinzipien des Enteignungsrechtes« str. 357 se vyslovuje takto: »Tato nezbytnost, jež značí hranici práva vyvlastňovacího, nesmí býti pojímána jako nutnost absolutní a bezpodmínečná v tom smyslu, že by bez vyvlastnění určitých práv dotčený podnik vůbec proveden býti nemohl, neboť bylo-li uznáno, že na podniku nějakým je veřejný zájem zúčastněn, a že tedy podnik ten má také býti proveden bez ohledu na soukromá práva, jež se mu staví v cestu, pak také též veřejný zájem vyžaduje, aby podnik ten byl proveden co nejúčelněji, způsobem tento veřejný zájem co nejlépe uspokojujícím, tedy také způsobem, jenž by při plném dosažení účelu jeho byl hospodářsky nejsprávnější.«

Avšak i kdyby bylo lze přisvědčiti přísnějšímu názoru Pražákovu (Das Recht der Enteignung in Österreich), jenž chce v této otázce rozeznávati mezi zájmem národohospodářským a finančním zájmem podniku, nemělo by to pro dnešní spor praktického významu, neboť nař. rozhodnutí se opírá o znalecké dobrozdání, podle něhož požadovaného pozemku je pro předmětný provoz třeba nejen proto, že povrchové dobývání uhlí jeví se jako dobývání jediné racionelní, nýbrž také proto, že dobývání takového si žádá veřejný zájem, kdyžtž uhelná sloj jediné tímto způsobem může býti úplně vyrubána.

Tím padají již také příslušné námitky formální, zejména také námitka, že znalec stavební vycházel ve svém dobrozdání z mylného pojetí zákonného pojmu nezbytnosti pro provozování hor.

V dalším sluší probrati námitky, jež čelí proti výroku vyvlastňovacímu a vytýkají mu různé mezery. Je to nejprve námitka, že povinnosti uložené vyvlastněným nebyly co do obsahu plnění a lhůty k němu dostatečně vymezeny. Avšak nař. rozhodnutím bylo uznáno na přenechání pozemku k užívání pro účely provozu hor, což se plně kryje s předpisy obecného zákona horního. Že tím nemá býti míněno postoupení vlastnictví, podává se z jasného znění vyvlastňovacího výroku, obsaženého v nař. rozhodnutí, kde se výslovně praví, že st-lé jsou povinni požadované parcely postoupiti v užívání na dobu báňského provozu — tedy ni-

koliv na dobu časově neomezenou. Avašak jak má postoupení pozemků, přivoděné vyvlastňovacím výrokem báňského úřadu, býti soukromoprávně kvalifikováno, není již věcí úřadu vyvlastňovacího, kdyžtě obsah práv vyvlastnitelových a povinností vyvlastňovaného právům těmto odpovídajících se podává s dostatečnou jasností z účelu vyvlastnění samého.

Také v nedostatku stanovení lhůty k plnění, jež stížnost vytýká, dovolávajíc se v tom § 69 správního řádu, nemohl nss shledati ani formální vadu ani materiální nezákonnost, neboť předpis cit. § 69 má na mysli jen ty případy, kde lhůta k plnění může úřadem býti dispositivně určena. Naprosto ho však nelze použít na případy, kde, jako zde, plnění závisí časově na splnění určitých skutečností, jež úřad sám ani předvídati nemůže. V § 103 hor. zák. je okamžik, kdy postoupení pozemku může býti požadováno, určen přesně složením odškodného k soudu. Proto by se úřad proti předpisu tomuto přímo prohřešil, kdyby lhůtu k plnění určil podle některého kalendářního dne.

Stejně nemohl nss dáti stížnosti za pravdu, pokud namítá, že nebyla určena doba, na niž má vyvlastněný pozemek býti žadatelce přenechán. Při tom vycházel nss z těchto úvah:

V prvé stolici bylo uznáno na postoupení pozemků »za účelem dolování pro důl Lotte-Marie.« Druhou stolicí byl tento výrok doplněn v tom směru, že toto postoupení má se státi »na dobu báňského provozu«. Ze souvislosti obou těchto výroků se podává, že postoupení pozemků má trvati po dobu báňského provozu k účelům dolování v dolu Lotte-Marie. Bližší určení doby je však podle povahy věci vůbec nemožné, a nelze proto žal. úřadu důvodně vytýkati, že dobu, pro kterou má přenechání pozemků těch trvati, řádně nevymezil.

Stížnost vytýká dále jako vadu řízení a také jako materiální nezákonnost, že vyvlastniteli nebylo uloženo, v jakém stavu má svého času pozemek vrátiti. S tím souvisí úzce také otázka rekultivace vyvlastněného pozemku. Na tuto výtku dlužno odpověděti, že obecný zákon horní vyvlastniteli rekultivaci vyvlastněného pozemku neukládá. Lze-li očekávati devastaci půdy, má to význam toliko pro stanovení odškodného. — — — — —

Č. 10.303.

Domovské právo: I. * Za platnosti konskripčního patentu z 25. října 1804 č. 4 sv. 23 Sb. zák. pol. následují nemanželské nezletilé děti vždy matku při změně domovské příslušnosti, tedy i tehdy, nastala-li změna následkem sňatku, třebas sňatkem tím nebyla provedena legitimace per subsequens matrimonium.

Řízení správní: II. Okolnost, že se v řízení zběhla úchylna od zákonného pořádu stolic a že rozhodnutí odvolací stolice jde in peius strany, nezakládá zmatečnost rozhodnutí odvolací stolice věcně příslušné.

(Nález ze dne 25. ledna 1933 č. 1487.)

Prejudikatura: ad II. Boh. A 4987/25, CCCXCIV/30.

Věc: Obec Ch. (adv. Dr. Egon Schwelb z Prahy) proti zemskému úřadu v Praze o domovskou příslušnost Ferdinanda H.